Satsing mot frafall i videregående opplæring.

Hva ønsker elevene og hva gjør skolen?

Årsaker til frafall på VG1
for skoleåret 05/06 og 1.termin inneværende skoleår.

Årsaker	2005/06 gk BVS	Høst 2006 gk BVS
Fagvansker	3,3	0
Feil valg	30	18,8
Fått arbeid	3,3	12,5
Skolelei/mistrivsel	13,3	12,5
Personlig/sykdom	26,7	37,5
Annen skole	6,7	0
Annet/ikke oppgitt	16,7	18,8
Sum	100	100
N	**30**	**16**

Kilde: Statistikk fra Breivang vgs.

SERIE: Krisa i den videregående skolen

Dropper skolen

En av tre dropper ut fra videregående hvert år. Mange ender på sosialen. Nå slår Helga Hjetland i Utdanningsforbundet alarm.

Stadig flere elever klarer ikke videregående.

Nye tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB) viser at bare 67 prosent av kullet som startet i 2000 hadde gjennomført videregående utdanning i løpet av fem år.

33 prosent hadde sluttet, eller strøket og ikke fått godkjent utdanninga. Det vil si at over 13 000 elever kom ut fra videregående uten vitnemål.

Yrkesfagene sliter

– Det er et høyt tall. Og det er færre som begynte i 2000 som fullførte, enn av de som begynte i 1999, sier Mona Raabe, rådgiver i SSB.

Etter Reform 94 fikk alle unge tilbud om videregående opplæring. I det første kullet hopper én av fire av. Nå er det en av tre. Det er de på yrkesfag som sliter mest.

På hotell- og næringsmiddelfag klarer under halvparten på grunnkurset å komme seg gjennom utdanninga. Det samme gjelder for trearbeidsfag.

Guttene og innvandrerne faller oftest fra, samt elever i de nordligste fylkene. Vest-Agder og Sør-Trøndelag gjør det best. Her fullførte 73 prosent av 2000-elevene.

Går på sosialen

«Uten fullført videregående opplæring øker sannsynligheten for fattigdom og marginalisering drastisk», heter det i fjorårets stortingsmelding fra Kunnskapsdepartementet.

I 2005 mottok 13 700 barn og unge penger fra barnevernet. 8551 unge mellom 19 og 24 år mottok sosialhjelp.

– Vi er i ferd med å få en gruppe unge som går rett ut i trygd, sier Ingunn N. Holth, seniorrådgiver i NHO i Vestfold.

Over 10 000 unge mellom 19 og 24 sto arbeidsledige i fjor. De ufaglærte ungdommene konkurrerer også med billig arbeidskraft fra EØS-landene.

FRYKTER TRYGD: Ingunn N. Holth.

SLÅR ALARM: Helga Hjetland.

MED NYE TALL: Mona Raabe.

– Naivt

– Alarmen er gått for lenge siden, sier Helga Hjetland, leder i Utdanningsforbundet.

Hun mener kunnskapsministeren er naiv i forhold til den videregående skolen.

– Djupedal har ikke bevilget ei krone for å løse problemene. Det er naivt å tro at vi kommer noen vei uten penger.

Helga Hjetland mener Kunnskapsløftet har gjort lite for den videregående skolen.

– Det er veldig mye teori i læreplanen, mange elever og få lærere. Dermed plasseres rørlegger- og elektrikerelever i samme klasse. Det sier seg selv at teorien blir generell og lite yrkesretta, sier Hjetland.

– Hva mener dere må gjøres for å redde den videregående skolen?

– Mer penger, mer kunnskap og mer vilje. Nå må myndigheter, næringsliv og det offentlige stå sammen, sier forbundslederen.

«Alarmen er gått for lenge siden.»,
Helga Hjetland, leder i Utdanningsforbundet

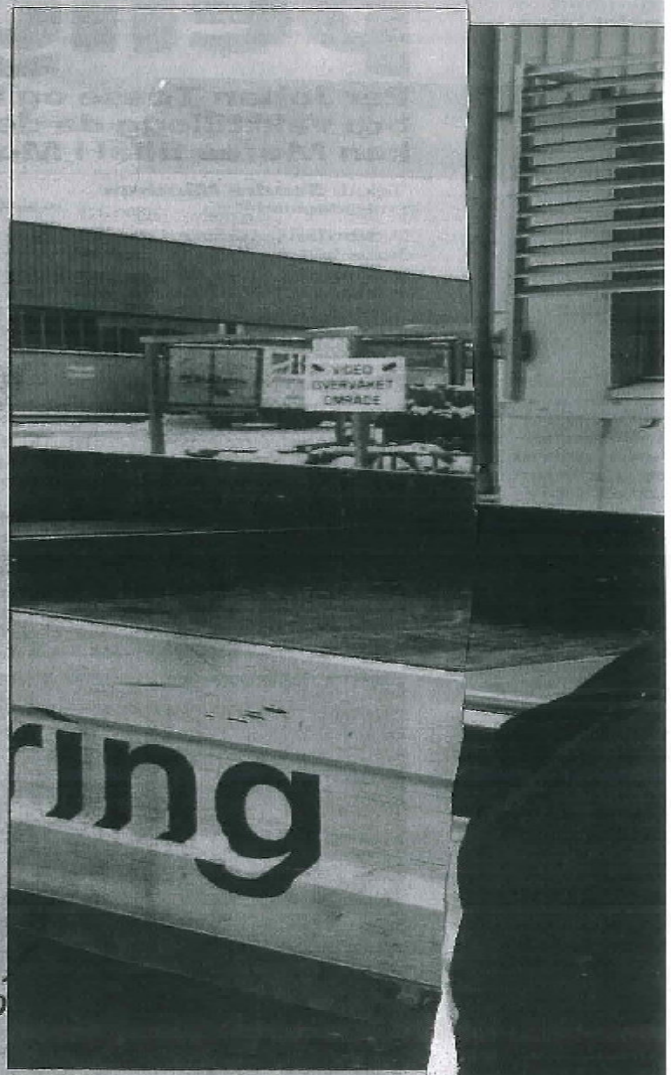

DRØM: Michael Torjesen (16) e[r] [e]n ny last fra

Her er ... Fikk en sjanse til

Her er løsningen

Bedre rådgivning i ungdomsskolen og bedre kontakt med foreldrene og den videregående skolen. Det er medisinen skoleforskere vil ta i bruk.

Trond Buland, seniorforsker ved Sintef, har evaluert tiltakene fylkene har mot frafall. En av konklusjonene i rapporten, som ennå ikke er offentlig, er at det viktigste er å gjøre *noe*.

– Det er ikke ett eller to tiltak som med et trylleslag virker. Frafallet har mange og sammensatte årsaker, sier Buland, som likevel peker på noen gode tiltak:

– Mye av forebyggingen bør skje *før* videregående: Bedre rådgivning, flere innspill fra foreldrene og tettere bånd til videregående vil hjelpe.

Fikk en sjanse til

Kim Thomas Stensrud (19) hoppet av skolen som 17-åring. Men nå er han tilbake – og trives.

Kim Thomas Stensrud er lærling på Velle Utvikling, og vil bli maskinoperatør.

Men for to år siden hadde han det ikke så bra. Da hadde han ikke bestått opptaket til VK1 etter første året på mekanikerlinja.

– Det var utrolig kjipt. Alle kameratene mine fortsatte på skolen, bare ikke jeg. Det praktiske gikk kjempebra, men jeg klarte ikke all teorien.

Et helt år slet han i grava på et bilverksted. Så fikk han høre om lærlingtilbudet hos Velle Utvikling. Det gikk en måned, så var han i full jobb.

– Nå har flere av kameratene mine sluttet på skolen. De besto ikke eksamen på VK1. De har flytte hjem til foreldrene og prøver å få seg noen kveldsjobber. Men det er vanskelig, sier Kim Thomas.

Selv er han lykkelig over å få en sjanse til.

– Vi kjenner ikke gutten igjen, sier personalsjef Karsten Røssland.

Sammen med konsulent Lars Christian Solberg (38) er han ansvarlig for å følge opp de unge.

– For tre måneder siden så Kim Thomas ned i bakken, mumlet og trodde ikke han fikk til noe. Se på ham nå. Han stråler, sier Røssland.

Kollega Lars Christian Solberg mener all teorien er katastrofal for de svakeste elevene.

– Videregående skole skaper tapere. Men her får ungdommene lære det de trenger for å klare seg i arbeidslivet. Det er det viktigste.

Elevberetninger

Intervju med elever på HS

Utsagn fra elever på HS – om læringsarbeidet

”Hvis vi får lov til å bruke Tromsø som hjelpemiddel. ..å være ute på plasser, fotografere og dokumentere.. Da får jeg lyst til å holde på med ting. Praksis gjør at jeg forstår tingene bedre.”

”For meg gir det lite motivasjon å sitte i et klasserom å høre på en lærer, for så å løse kjedelige oppgaver fra ei bok”

”Når vi dissekerte svinehjerte lærte jeg mye mer enn bare å se på bildene i boka. Det tredimensjonale er viktig, lukt og det å ta på et virkelig hjerte var spennende”

(Høier: Masteroppgave i pedagogikk, 2005)

Tiltak for å hindre frafall.

- ✓ Veiledning i studieøktene
- ✓ Økte ressurser til kontaktlærer
- ✓ Teamorganisering
- ✓ Tilrettelagt praksis / utplassering
- ✓ Spesiell tilrettelegging ved prøver / eksamen (20% siste skoleår)
- ✓ Kontakt mellom skole og hjem for elever under 18 år
- ✓ Utviklingssamtaler hver termin

Andre tiltak

- **Bedre kontakt mellom skoleopplæring og arbeidsliv**
- Yrkespraksis på vg1
  (prosjekt til fordypning)

- Skolebasert formidling til læreplass
  Formål: Helhetlig yrkesfaglig videregående opplæring. Det vil si hvor skoleopplæring og opplæring i arbeidslivet knyttes til en sammenhengende enhet
- Mange elever har behov for individuell tilpasning mot alternative opplæringsarenaer.
  (Prosjektskisse fra Troms fylkeskommune)(finn nettside)

Trenger vi en pedagogisk snuoperasjon?

- Betrakter vi læring som en ”privat” og individuell prosess?
- Betrakter vi skoleopplæring som en tekstbasert versjon av virkeligheten?
- Elevene etterspør autentiske læringsmiljøer – Læring gjennom handling er viktig for elevens forståelse og motivasjon.

Målsetting om at flere elever skal gjennomføre videregående opplæring medfører en del utfordringer for skolen:

Samfunn og arbeidsliv krever og prioriterer kompetanse (anvendt kunnskap) framfor kunnskaper. Hvordan skal skolen vurdere og kvalitetssikre elevens basiskompetanse?

Kvalitetssikring

Hva gjør vi med elever som vi mener er uskikket som helsearbeidere på grunn av:

- ✓Mistanke om rusmisbruk
- ✓Kriminalitet
- ✓Psykiske lidelser